

אמר שלח ליה אביי:

אי הכי -

רבי אליעזר אומר:

אחת קטנה ואחת גדולה?

אחת גדולה ואחת קטנה מיבעי ליה!

ועוד -

כי פליגי - בגדולה הוא דפליגי,

ורבי אליעזר לחומרא,

דחניא:

מחצלת הקנים גדולה שלט מסככין בה;

רבי אליעזר אומר:

אם אינה מקבלת טומאה - מסככין בה! ?

אלא אמר רב פפא:

בקטנה כולי עלמא לא פליגי דסתמא לשכיבה,

כי פליגי - בגדולה,

הנא קמא סבר - סתם גדולה לסיכוך,

ורבי אליעזר סבר - סתם גדולה נמי לשכיבה;

ומאי עשאה לשכיבה דקאמר?

הכי קאמר -

סתם עשייתה נמי לשכיבה,

עד דעביד לסיכוך.

תנו רבנן:

מחצלת של שיפה ושל גמי,

גדולה - מסככין בה,

קטנה - אין מסככין בה.

של קנים ושל חילת,

גדולה - מסככין בה,

ארוגה - אין מסככין בה.

רבי ישמעאל ברבי יוסי אומר משום אביו:

אחת זו ואחת זו מסככין בה;

וכן היה רבי דוסא אומר כדבריו.

תנן התם (עדויות ג:ד):

כל החוצלות טמאות ש"ט טמא מת;

דברי רבי דוסא;

וחכמים אומרים: מדרס.

מדרס - אין, טמא מת - לא?

והא אנן תנן (נדה ו:ב):

כל המטמא מדרס - מטמא טמא מת! ?

אימא: אף מדרס.

מאי חוצלות?

אמר רב אבדימי בר המדורי:

מרזובלי.

מאי מרזובלי?

אמר רבי אבא:

מזבלי.

וריש לקיש אמר: ש"מא

מחצלות ממש.

רש"י

שהיא עבה ואינה חלקה לא שנא ארוגה שהיא חלקה והיינו דקתני גדולה מסככין בה קטנה אין מסככין בה ואין חילוק בין גדולה לארוגה אבל של קנים הן קשים וכן של חילת לשק"א והקלח שלה עב: גדולה. מעשה עבות וקליעה מסככין בה אפי' קטנה דאינה לשכיבה לפי שהיא עבה ואינה חלקה ועץ שלהן קשה: ארוגה אין מסככין בה. דסתמא לשכיבה דלא היו רגילין לאורגה אלא לשכיבה שתהא חלקה ונוחה: כל חוצלות. לקמן מפרש מאי היא: מטמאות טמא מת. כלומר כלי הם מן הסתם ומקבלות טומאה והאי דנקט טמא מת משום דבעי אפלוגי במדרס שהוא אב הטומאה נקט נמי טמא מת שהוא אב הטומאה והכי קאמר החוצלות כלי הם לטומאה אבל אינם מיוחדות לשכיבה שהן נעשות אב הטומאה במדרס הוב ואין אתה מוצא שיהו אב הטומאה אלא ע"י המת עצמו שיהיו הן טמאות מת דברי ר' דוסא: וחכמים אומרים טמאות מדרס. על ידי מדרס נעשות אב הטומאה לפי שעשויות לשכיבה: מדרס אין טמא מת לא. בתמיה: והתנן כל המטמא מדרס מטמא טמא מת. והוא הדין לכל הטומאות כגון נוגע בשרץ ובנבילה והאי דנקט טמא מת משום דבאב הטומאה מיירי והכי קאמר כל הנעשה אב הטומאה על ידי מדרס נעשה אב הטומאה כשהוא טמא מת דאין לך מיטמא מדרס אלא המיוחד לשכיבה וכיון דשוי לתשמיש כלי הוא וכל שהוא כלי למדרס מיטמא בכל טומאה ואפילו הוא פשוטי כלי עץ דילפינן ליה בק"ו במסכת שבת (פג). מפץ במת מנין ודין הוא כו' וסיפא דההיא משנה ויש שהוא מטמא מת ואינו מטמא מדרס והיינו מה שהוא כלי אבל אינו מיוחד לשכיבה דמטמא בכל טומאות חוץ מטומאת מדרס שאם שכב עליו הוב ולא נגע בו שהור דלגבי מדרס מיוחד לכך בעינן כדאמר' יצא שאומרים לו עמוד ונעשה מלאכתנו: אימא אף במדרס. שכלי הן ועשוין לשכיבה: מזבלי. בולוי' ועשוי לרועה להניחן תחת ראשו ולשכב:

שיירה לקטנה ולא תנייה משום דסבר גדולה הוא דאמרת בה סתמא לסיכוך הא קטנה סתמא לשכיבה ואתא ר' אליעזר למימר קטנה כגדולה דאם עשאה לשכיבה בהדיא מקבלת טומאה ואין מסככין בה ואם יש לומר בה שהיא לסיכוך והיכי דמי כגון שעשאה סתם מסככין בה ואין מקבלת טומאה: אי הכי. דרבי אליעזר קטנה כגדולה אתא לאשמועינן אחת גדולה ואחת קטנה בתמיה דכי תנא הכי משמע דגדולה כקטנה אתא לאשמועינן כך כתובה הגירסא ולי נראה איפכא דגרס במתני' אחת קטנה ואחת גדולה והכי פריך אחת גדולה ואחת קטנה מיבעי ליה דאי כדגרסינן לה לא ידענא פירכא מאי היא דאחת גדולה ואחת קטנה משמע קטנה כגדולה דהכי משמע אחת היא הגדולה ואחת היא הקטנה כלומר כמוה היא ואינה חלוקה לדין שני וכן דרכי התנאים בכל מקום דההיא דפשיטא ליה תנא ברישא ואותו השני כשבא להשמיענו שהוא שוה לו הוא שונה אחריו כדתנן ברי"ה (טז): אחד יבנה ואחד כל מקום כו' ובבבא קמא (ג): אחד החופר בור ואחד החופר שיח ומערה כו' ובמסכת סוטה (מג). אחד הבונה ואחד הלוקח ואחד היורש וטובא תנן התם גבי מערכי המלחמה הכי: אם אינה מקבלת טומאה. כלומר אם בפירוש עשאה לסיכוך אין אי לא לא אלמא לתנא קמא סתם גדולה לסיכוך ולר' אליעזר סתמא לשכיבה: אלא אמר רב פפא כו'. ומאי עשאה לשכיבה דקתני במילתיה דרבי אליעזר הכי קאמר עיקר עשייתה לשכיבה עד דעביד ליה לסיכוך כו' ומילתיה דתנא קמא הכי מיפרשא כדאוקימנא מעיקרא וישא בגדולה כדקתני בהדיא וסיפא בקטנה והכי קאמר ואם קטנה היא ועשאה בפירוש לסיכוך מסככין בה הא סתמא לשכיבה ואתא ר' אליעזר למימר אף גדולה שוה היא לקטנה דכי עביד לה סתם הוי עשאה לשכיבה ומקבלת טומאה ואין מסככין בה אבל עשאה בפירוש לסיכוך מסככין בה ואינה מקבלת טומאה: שיפה. פווי'ל: גמי. יוני'ק דהן רכין הלכך סתם קטנה יש בהן לשכיבה לא שנא גדולה מעשה שרשרות